

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain voimassaolon jatkamista sekä tehtäväksi eräitä muutoksia, jotta kuljetustukijärjestelmä saataisiin vastaamaan EU:n valtiontukiperiaatteita. Nykyinen laki on voimassa vuoden 1996 loppuun asti. Lain voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi kolmella vuodella eli vuoden 1999 loppuun.

EU:n valtiontukisäännökset aiheuttavat muutoksia nykyisin voimassa olevaan lakiin soveltamisalueen, laivakuljetustuen ja eräiden tuotteiden osalta. Esityksen mukaan soveltamisalue määriteltäisiin kuntakohtaisesti erikseen annettavalla valtioneuvoston päätöksellä. Kuljetustuen alueellisesta porrastuksesta luovuttaisiin.

Kuljetustuen maksaminen ehdotetaan muutettavaksi harkinnanvaraiseksi. Nykyisestä laivakuljetustuesta luovuttaisiin ja sen tilalle esitetään tukea satamatoimintoihin. Kuljetustukilain tuoteluettelosta esitetään poistettavaksi sellaisia tuotteita, joiden tuotantopaikalle ei ole vaihtoehtoja, sekä mm. terästeollisuuden tuotteet. Koska kuljetustukea myönnetään nykyään vain pk-yrityksille, rautatie- ja kuorma-autokuljetukset rinnastettaisiin toisiinsa kuljetustukea myönnettäessä.

Esitys liittyy valtion vuoden 1997 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Lain voimassaoloajan jatkaminen (15 § ja 20 §)

Kuljetusten alueellisesta tukemisesta annettu laki (954/81) tuli voimaan vuoden 1982 alusta. Laki on määräaikainen ja se koski aluksi kuljetuksia vuosina 1982—1989. Lain voimassaoloaikaa on jatkettu kolme kertaa, viimeksi vuoden 1996 loppuun.

Euroopan unionin (EU) kanssa käydyissä jäsenyysneuvotteluissa sovittiin, että kuljetustukijärjestelmää tarkistetaan Suomen EU-jäsenyyden toteuduttua vuosien 1995—1996 aikana.

EU:n komission kanssa käydyissä neuvotteluissa on päästy alustavaan yhteisymmärrykseen niistä muutoksista, joita EU:n valtiontuki- ja kilpailusäädökset edellyttävät

nykyiseen kuljetusten alueellisesta tukemisestä annettuun lakiin. Kuljetustuen muodossa yrityksille annettava valtiontuki on notifiointava EU:n komissiossa ennen lain voimaantuloa. Kuljetustukijärjestelmän voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi vuosiksi 1997—1999 ja lain 15 §:n 2 momenttia ja 20 §:n 2 momenttia muutettaviksi tämän mukaisesti.

1.2. Kuljetustuen soveltamisalue (1 §)

Nykyistä kuljetustukijärjestelmää on voitu soveltaa kehitysalueella, joka on määritelty alueiden kehittämisestä annetussa laissa (1135/93). Suomessa perusteena kuljetustuelle ovat harvasta asutuksesta aiheutuvat tavanomaista suuremmat kuljetuskustannukset ja vaikeat ilmasto-olot, joista aiheutuu alueellisena ongelmana haittaa yritysten toimin-

nalle. Esityksen mukaan kuljetustuen soveltamisaluetta supistettaisiin huomattavasti. Tämä johtuu lähinnä siitä, että EU:n komission vuonna 1994 tekemän päätöksen (OJ C 364, 20.12.1994) mukaan kuljetustukea voidaan maksaa vain sellaisilla NUTS III -alueilla, joiden väestötiheys on enintään 12,5 asukasta/km².

NUTS III -alueiksi katsotaan maakunnat, jotka on määritelty valtioneuvoston periaatepäätöksessä. Esityksen mukaan kuljetustukeen oikeuttavat alueet määritellään kunta-kohtaisesti valtioneuvoston päätöksellä kuten on myös tehty kehitysalueainsäädännön aluemäärittelyt.

1.3. Kuljetustuen muuttaminen harkinnanvaraiseksi (9 § ym.)

Kuljetustuki maksetaan nykyisen lain mukaan aina, mikäli sen laissa säädetty edellytykset täyttyvät. Yksittäisessä tapauksessa kuljetustuen maksamisella voi kuitenkin olla joidenkin tuotteiden osalta kilpailua vääristäviä vaikutuksia. Tämän vuoksi lakia esitetään muutettavaksi siten, että kuljetustuki olisi harkinnanvarainen. Tukea ei ehdotuksen 9 §:n 4 momentin mukaan maksettaisi, mikäli tuotteen kuljetusten tukemisella katsottaisiin olevan merkittävässä määrin kilpailua vääristäviä vaikutuksia.

1.4. Kuljetustuen tuoteluettelon muuttaminen (9 §)

EU:n piirissä mm. rauta- ja terästeollisuuden tuotteet katsotaan ns. herkiksi tuotteiksi, joiden tukeminen ei olisi mahdollista ilman EU:n komission tapauskohtaista hyväksyntää. Kyseisille tuotteille myönnetty valtiontuet ovat EU:ssa erityisten säännösten alaisia eikä niille sen vuoksi voida maksaa kuljetustukea. Kuljetustukeen oikeuttavien tuotteiden luettelosta esitetään poistettavaksi rauta- ja terästeokset. Komission päätöksen (OJ C 364, 20.12.1994) mukaan kuljetustukea ei voida maksaa sellaisille tuotteille, joiden tuotantopaikalle ei ole vaihtoehtoja. Tällaisia ovat esimerkiksi kaivannaisteollisuuden tuotteet. Tuoteluettelosta poistettaisiin siten kvartsihiekkä ja lajiteltu kvartsimurske, lasi- ja valuhiekka, liuskesirote, talkki, rikki, pii-maa, poltettu kalkki ja mikrokarbonaattijauhe.

Nykyisen lain mukaan voidaan myös tuoteluetteloon kuulumattoman uuden tuotteen viennin käynnistämiseksi myöntää määräaikaista kuljetustukea. Koska viennin tukeminen ei EU:n valtiontukisäännösten mukaan enää ole mahdollista, lain 9 §:n 4 momentista esitetään poistettavaksi valtuutus uuden tuotteen määräaikaisen vientituen myöntämiseen.

1.5. Rautatie- ja kuorma-autokuljetusten rinnastaminen (2 § ja 4 §)

Voimassa olevan lain mukaan kuljetustukea on myönnetty seuraavien tuotteiden osalta lähinnä rautatiekuljetuksiin: kivi- ja maalajit, puu ja puuteokset, paperi, kemian teollisuuden tuotteet. Rautatiekuljetusten etusijalla on ollut aikaisemmin vaikutusta lähinnä silloin, kun suuretkin yritykset olivat kuljetustuen piirissä. 1.7.1995 voimaan tulleella kuljetustukilain muutoksella järjestelmän piiristä poistettiin suuret yritykset, jotka olivat olleet merkittäviä rautatiekuljetusten käyttäjiä. Pienten ja keskisuurten yritysten kuljetukset tapahtuvat pääasiassa kuorma-autolla, joten rautateiden etusijalle asettamiseen ei enää ole syytä. Esityksen mukaan rautatie- ja kuorma-autokuljetukset katsottaisiin tasavertaisiksi kuljetusmuodoiksi kuljetustukea myönnettäessä.

1.6. Satamatoimintojen tuki (2 § ja 12 §)

Kuljetustukea on nykyisen lain mukaan maksettu myös laivakuljetuksille, jotka ovat pääosin olleet vientikuljetuksia. Vientitoiminnoille ei em. EU:n komission päätöksen mukaan voida maksaa tukea. Komission alustavien kantojen mukaan satamatoiminnoille voidaan maksaa tukea vain, jos tämä on perusteltua kehitysalueen satamien korkeampien kustannusten vuoksi. Asiaa valmisteltaessa on selvitetty, että satamamaksut ovat tukeen oikeuttavissa satamissa talvella mm. jääoloista johtuen korkeammat kuin niissä satamissa, jotka eivät oikeuta tukeen.

Tämän vuoksi esitetään, että nykyisestä laivakuljetustuesta luovutaan ja sen sijasta aletaan maksaa satamatoimintojen tukea. Lisäksi esitetään, että tuki porrastetaan tukeen oikeuttavien satamien välillä siten, että tuki on pohjoisen satamissa korkeampi kehitysalueen eteläisempiin satamiin verrattuna,

koska maksut ovat näissä satamissa korkeammat.

Satamatuen kohteena oleville kuljetuksille voidaan maksaa rautatie- tai maantiekuljetuksen osalta kuljetustukea jo 101 kilometrin pituiselta maakuljetusmatkalta.

1.7. Lain soveltamisalan täsmentäminen (12a §)

Kuljetustukijärjestelmä rajoitettiin pienen ja keskisuuren yritystoiminnan käyttöön 1.7.1995 voimaan tulleella lainmuutoksella. Pk-yritykseksi määriteltiin yritys, jonka henkilökunta on enintään 250 henkilöä ja jonka vuotuinen liikevaihto on enintään 120 milj. mk tai taseen loppusumma enintään 60 milj. mk. Milloin yrityksen omistajina on muita yrityksiä, saa näitä rajoja suurempien yritysten omistusosuus yrityksestä olla enintään 1/4.

Käytännössä on kuitenkin esiintynyt tarvetta poiketa varsinkin suuremman yrityksen omistusosuutta rajoittavasta säännöksestä. Tämä on tullut erityisesti esille silloin, kun omistajana on pääomasijoitustoimintaa harjoittava yritys. Sen vuoksi esitetään, että omistusrajasta poikkeaminen sallittaisiin, jos omistava yritys harjoittaa pääomasijoitustoimintaa tai jos muutoin erityisestä syystä on perusteltua myöntää poikkeus suuren yrityksen omistusosuutta rajoittavasta säännöksestä.

1.8. Kuljetustuen porrastuksen poistaminen ja hallinnolliset muutokset (10 §)

Kuljetustuki on tähän saakka maksettu I-tukialueella sijaitseville yrityksille 4 prosenttiyksiköllä korotettuna ja II-tukialueella sijaitseville yrityksille 2 prosenttiyksiköllä korotettuna verrattuna III-tukialueen tukitasoon. EU:n komission mukaan porrastuksen jatkaminen edellyttäisi, että selkeästi osoitetaan kuljetuskustannusten olevan syrjäisemmällä tukialueella korkeammat kuin muualla. Selvityksen mukaan näin ei kuitenkaan näyttäisi olevan. Sen vuoksi esitetään, että kaikille alueille maksettaisiin nykyistä II-tukialueen kuljetustukea vastaava tuki.

Kuljetustukijärjestelmän hallinnolliseksi yksinkertaistamiseksi esitetään, että kuljetustuen välimatkataulukon portaistusta vähennetään ja yhdistettävien välimatkojen keskiarvot otetaan tukitason perusteeksi.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Taloudelliset vaikutukset

Esitetyt muutokset vähentävät merkittävästi kuljetustuesta aiheutuvia menoja. Tuen maksamisesta jälkikäteen johtuu, että vähennys vaikuttaa osaksi vuoden 1997 talousarvioon ja täysimääräisesti vasta seuraavien vuosien menoihin. Säästöä on arvioitu kertyvän nykyiseen verrattuna noin 24 milj. mk vuodessa. Säästöt syntyvät pääasiassa soveltamisalueen pienentymisestä nykyiseen verrattuna.

2.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esitetyillä muutoksilla ei ole merkittäviä organisaatio- eikä henkilöstövaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu kauppa- ja teollisuusministeriössä virkatyönä.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

4.1. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 1997 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

4.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista

EU:n komission kanssa käydyissä neuvotteluissa on sovittu päälinjauksista, joita EU:n valtioneukisäännökset edellyttävät pk-yritysten kuljetustukijärjestelmältä. Tuesta on tehtävä EU:n valtioneukisäännösten mukainen ilmoitus EU:n komissiolle.

5. Voimaantulo

Nykyinen laki on voimassa vuoden 1996 loppuun.

Lain ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivästä tammikuuta 1997. Lakia sovellettaisiin

vuosina 1997—1999 tapahtuviin kuljetuksiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kuljetusten alueellisesta tukemisesta 18 päivänä joulukuuta 1981 annetun lain (954/81) 4 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 15 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla (1111/89) sekä

muutetaan lain 1, 2 ja 3 §, 5 §:n 1 momentti, 6 §, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentin 2 ja 5 kohta sekä 3 ja 4 momentti, 10 ja 12 §, 12a §:n 3 momentti, 13 §, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 2 momentti, 19 § sekä 20 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat, 1 §, 9 §:n 4 momentti ja 13 § 10 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1137/93), 2 § osittain muutettuna mainituilla 15 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla (1111/89) ja 28 kesäkuuta 1993 annetulla lailla (634/93), 3 § osittain muutettuna 21 päivänä joulukuuta 1984 annetulla lailla (901/84), 6 ja 16 §:n 2 momentti mainituissa 15 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa, 7 §:n 2 momentti, 12a §:n 3 momentti, 15 §:n 2 momentti ja 20 §:n 2 momentti 16 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1211/94), 8 §:n 1 momentti 30 päivänä kesäkuuta 1995 annetussa laissa (895/95) sekä 10 ja 12 § muutettuna mainituilla 15 päivänä joulukuuta 1989 ja 10 päivänä joulukuuta 1993 annetuilla laeilla, seuraavasti:

1 §

Suomessa suoritettavista tavarankuljetuksista, jotka alkavat valtioneuvoston päätöksellä tarkemmin määriteltäviltä alueilta, voidaan maksaa valtion varoista kuljetustukea siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Kuljetustukea voidaan maksaa

1) vähintään 266 kilometrin pituisista rautatie- ja kuorma-autokuljetuksista;

2) yhteensä vähintään 266 kilometrin pituisista rautatie- ja kuorma-autokuljetuksista, jotka muodostavat yhtenäisen kuljetusketjun;

3) kotimaassa tapahtuvan kuljetusmatkan osalta sellaisista vähintään 266 kilometrin pituisista Suomen Pohjoiskalotilta alkavista kuljetuksista, jotka suuntautuvat toisen maan Pohjoiskalotille tai sen kautta edelleen kuljettaviksi, siten kuin 10 §:n 3 ja 4 momentissa tarkemmin säädetään;

4) satamatoiminnoista, jotka tapahtuvat a) Merikarvian kunnassa ja sen pohjoispuolella sijaitsevilla Pohjanlahden satamissa tai laivauspaikoissa

b) Saimaan vesistöalueen satamissa tai laivauspaikoissa.

Jos rautatie- tai kuorma-autokuljetukseen liittyy 1 momentissa tarkoitettuja satamatoimintoja, kuljetustukea voidaan maksaa vähintään 101 kilometrin pituisista rautatie- tai kuorma-autokuljetuksista.

3 §

Kuljetustukea voidaan maksaa rautatie- ja kuorma-autokuljetuksen muodostamasta yhtenäisestä kuljetusketjusta, jossa kummastakin kuljetusosuudesta suoritetaan kuljetusmaksu erikseen kysymyksessä olevan kuljetuksen suorittajalle. Tällaisen kuljetusketjun kuljetustuen prosenttimäärä määräytyy koko kuljetusmatkan pituuden mukaan.

5 §

Kuljetustukea ei makseta yrityksen omalla kuljetuskalustolla suoritetuista kuljetuksista.

6 §

Kuljetustukea voidaan maksaa kotimaiselle yhteisölle tai säätiölle taikka Suomessa asuvalle henkilölle, joka tavaran lähettäjänä on maksanut kuljetusmaksun. Erityisestä syystä kuljetustuki voidaan maksaa myös tavaran vastaanottajalle, joka on maksanut kuljetusmaksun. Satamatoiminnoista maksettava kuljetustuki maksetaan kuitenkin aina lähettäjälle.

7 §

Kuljetustuki voidaan maksaa siitä kuljetusmaksusta rahdinlisineen ja lisämaksuineen, joka on rahtikirjaan tai muuhun kuljetuskirjaan merkitty. Saadut alennukset ja vähennykset on vähennettävä kuljetusmaksusta ennen kuljetustuen määräämistä. Satamatoimintojen tuki maksetaan kuitenkin lähetyksen painon perusteella.

Kuljetustuki voidaan maksaa jos kuljetusmaksu on ollut vähintään 121 markkaa lähetykseltä ja maksettava kuljetustuki on vähintään 2 000 markkaa hakemuskaudessa. Asianomaisella ministeriöllä on oikeus korottaa mainittuja määriä tavaraliikenteen rahtitason nousua vastaavasti.

8 §

Kuljetustukea voidaan maksaa pienen ja keskisuuren yrityksen 1 §:ssä tarkoitetuilla alueilla jalostamien tuotteiden jalostuspaikalta alkavasta kuljetuksesta.

9 §

Kuljetustukea voidaan maksaa seuraavien tuotteiden kuljetuksesta:

- 2) kivi- ja maalajeista, kivennäisaineista sekä niiden valmisteista:
 sementti
 betoniset rakennuselementit,
 kiviteokset
 savi- ja grafiittiteokset,
 tiilet,
 lasi ja lasitavarat,
 jäkälä,
 turpeesta ja muusta vastaavasta raaka-aineesta valmistetut briketit, pelletit ja näitä korkeamman asteen jalostustuotteet,

masuuni- ja terässulattokuonat granuloituna, pelletoituna tai ilmajäähdytettyinä ja näitä pidemmälle jalostettuna;

5) metalliteollisuustavaroista
 metalliteokset;

Kuljetustukea ei kuitenkaan makseta aloille, joille myönnetty valtion tuki on EU:ssa erityisten säännösten alaiasta.

Tuki voidaan jättää maksamatta, mikäli tuotteen kuljetusten tukemisella voidaan katsoa olevan merkittävässä määrin kilpailua vääristäviä vaikutuksia.

10 §

Kuljetustuen määrä 7 §:ssä tarkoitettusta kuljetusmaksusta on 1 §:ssä tarkoitetuilla alueilla alkavista rautatie- ja kuorma-autokuljetuksista:

Kuljetettu matka kilometriä	Tukiprosentti	Tukiprosentti 2 §:ssä tarkoitettuihin satamatoimintoihin liittyvissä kuljetuksissa
101—130		7
131—160		9
161—210		10
211—265		12
266—300	7	14
301—400	11	14
401—500	15	15
501—600	18	18
601—700	22	22
701—800	24	24
801—1000	26	26
1001—	29	29

Suomen Pohjoiskalotilta alkavien kuljetusten kuljetustuen edellyttämää vähimmäismatkaa laskettaessa mukaan luetaan myös muualla kuin Suomen Pohjoiskalotilla tapahtuva kuljetus. Jos kuljetus Suomen alueella on alle 266 kilometriä, tukiprosentti määräytyy 266 kilometrin mukaan.

Pohjoiskalotilla tarkoitetaan tässä laissa niitä läänejä tai vastaavia hallinnollisia alueita Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa, jotka kokonaan tai osaksi sijaitsevat napapiirin

pohjoispuolella. Venäjällä tällaiseksi alueeksi katsotaan Muurmanskin alue.

12 §

Kuljetustuen määrä 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuista satamatoiminnoista on:

1) Kalajoen kunnassa ja sen pohjoispuolella sijaitsevissa Pohjanlahden satamissa tai laivauspaikoissa sekä Joensuun satamassa ja sen pohjoispuolella olevissa Saimaan vesistöalueen satamissa tai laivauspaikoissa tapahtuvista satamatoiminnoista .....2.20 mk/tn

2) Merikarvian kunnassa sekä sen ja Kalajoen kunnan välillä sijaitsevissa Pohjanlahden satamissa tai laivauspaikoissa sekä muissa kuin 1 kohdassa tarkoitetuissa Saimaan vesistöalueen satamissa tai laivauspaikoissa tapahtuvista satamatoiminnoista

.....6.20 mk/tn

Muutettaessa kuljetustuen laskemista varten lähteyksen tilavuus painoksi käytetään kuutiometrin painona 300 kiloa jos lähteyksen paino kuutiometriä kohden on tätä painoa pienempi. Asianomaisella ministeriöllä on oikeus tarkistaa satamatoiminnoista maksettavaa tukea tavaraliikenteen rahtitason keskimääräistä nousua vastaavaksi.

12 a §

Milloin pienen tai keskisuuren yrityksen omistajana on suuri yritys, saa tällaisen yrityksen omistusosuus tai, jos tällaisia yrityksiä on useampia, näiden yritysten omistusosuus yhteensä olla osakeyhtiömuotoisen pienen tai keskisuuren yrityksen osakepääomasta enintään 1/4. Tästä voidaan kuitenkin poiketa, jos omistava yritys on pääomasijoitustoimintaa harjoittava yritys tai jos poikkeuksen myöntäminen on muutoin erityisistä syistä perusteltua.

13 §

Kuljetustukea koskevat asiat käsittelee asianomainen ministeriö siten kuin siitä asetuksella säädetään. Tässä pykälässä tarkoitettua viranomaista kutsutaan jäljempänä myöntäväksi viranomaiseksi.

15 §

Kirjallinen päätös ennakkotiedosta on kuljetustukeen oikeuttavien tuotemääritelmien suhteen valtiota sitova kahden vuoden ajan päätöksen antamisesta lukien edellyttäen, että kuljetustuen maksamisperusteet eivät kyseisenä aikana ole muuttuneet. Päätös on sitova kuitenkin enintään vuoden 1999 loppuun.

16 §

Asianomaisen ministeriön on määrättävä kuljetustuki joko kokonaan tai osaksi maksettavaksi takaisin, jos tuen saaja on:

1) antanut tukea hakiessaan olennaisessa kohdassa väärän tiedon;

2) salannut tuen myöntämiseen olennaisesti vaikuttavia seikkoja;

3) kieltäytynyt antamasta tuen valvontaa varten tarvittavia tietoja, asiakirjoja tai muuta aineistoa taikka avustamasta tarpeellisessa määrin tarkastuksen suorittamisessa; tai

4) käyttänyt tuen muuhun kuin mihin se on myönnetty.

19 §

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa asianomainen ministeriö.

20 §

Tätä lakia sovelletaan kuljetuksiin, jotka tapahtuvat vuosien 1982—1999 aikana.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997. Lakia sovelletaan kulje-

tuksiin, jotka alkavat lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 20 päivänä toukokuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri Ole Norrback

Laki

kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kuljetusten alueellisesta tukemisesta 18 päivänä joulukuuta 1981 annetun lain (954/81) 4 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 15 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla (1111/89), sekä

muutetaan lain 1, 2 ja 3 §, 5 §:n 1 momentti, 6 §, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentin 2 ja 5 kohta sekä 3 ja 4 momentti, 10 ja 12 §, 12a §:n 3 momentti, 13 §, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 2 momentti, 19 § sekä 20 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat, 1 §, 9 §:n 4 momentti ja 13 § 10 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1137/93), 2 § osittain muutettuna mainitulla 15 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla (1111/89) ja 28 kesäkuuta 1993 annetulla lailla (634/93), 3 § osittain muutettuna 21 päivänä joulukuuta 1984 annetulla lailla (901/84), 6 ja 16 §:n 2 momentti mainitussa 15 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa, 7 §:n 2 momentti, 12a §:n 3 momentti, 15 §:n 2 momentti ja 20 §:n 2 momentti 16 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1211/94), 8 §:n 1 momentti 30 päivänä kesäkuuta 1995 annetussa laissa (895/95) sekä 10 ja 12 § muutettuna mainituilla 15 päivänä joulukuuta 1989 ja 10 päivänä joulukuuta 1993 annetuilla laeilla, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Suomessa suoritettavista tavarankuljetuksista, jotka alkavat alueiden kehittämisestä annetussa laissa (1135/93) tarkoitetulta kehitysalueelta, maksetaan valtion varoista kuljetustukea siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Kuljetustukea maksetaan:

1) vähintään 266 kilometrin pituisista rautatiekuljetuksista;

2) yhteensä vähintään 266 kilometrin pituisista rautatie- ja kuorma-autokuljetuksista, jotka muodostavat yhtenäisen kuljetusketjun;

3) vähintään 266 kilometrin pituisista jäljempänä erikseen säädetävistä kuorma-autokuljetuksista;

3a) vähintään 266 kilometrin pituisista Suomen Pohjoiskalotilta alkavista vientikuljetuksista, jotka suuntautuvat toisen maan Pohjoiskalotille tai sen kautta edelleen kuljettaviksi, siten kuin 10 §:n 3 ja 4 momentissa tarkemmin säädetään;

4) laivalla suoritettavista kotimaahan suuntautuvista rannikkokuljetuksista ja ulkomaille suuntautuvista vientikuljetuksista;

Ehdotus

1 §

Suomessa suoritettavista tavarankuljetuksista, jotka alkavat valtioneuvoston päätöksellä tarkemmin määriteltäviltä alueilta, voidaan maksaa valtion varoista kuljetustukea siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Kuljetustukea voidaan maksaa

1) vähintään 266 kilometrin pituisista rautatie- ja kuorma-autokuljetuksista;

2) yhteensä vähintään 266 kilometrin pituisista rautatie- ja kuorma-autokuljetuksista, jotka muodostavat yhtenäisen kuljetusketjun;

3) kotimaassa tapahtuvan kuljetusmatkan osalta sellaisista vähintään 266 kilometrin pituisista Suomen Pohjoiskalotilta alkavista kuljetuksista, jotka suuntautuvat toisen maan Pohjoiskalotille tai sen kautta edelleen kuljettaviksi, siten kuin 10 §:n 3 ja 4 momentissa tarkemmin säädetään;

4) satamatoiminnoista, jotka tapahtuvat

Voimassa oleva laki

a) jotka alkavat Merikarvian kunnassa ja sen pohjoispuolella sijaitsevista Pohjanlahden satamista tai laivauspaikoista;

b) jotka alkavat muualla kehitysalueella olevassa kunnassa sijaitsevasta satamasta tai laivauspaikasta ja koskevat kunnassa valmistettuja tuotteita; tai

c) jotka alkavat Saimaan vesistöalueen satamista tai laivauspaikoista ja tapahtuvat Saimaan kanavan kautta.

Jos laivausvalmiin tavaran rautatie- tai kuorma-autokuljetus liittyy 1 momentissa tarkoitettuun laivakuljetukseen, kuljetustukea maksetaan vähintään 101 kilometrin pituisista rautatie- tai kuorma-autokuljetuksista. Sama koskee sahatavaraa, joka satamassa jatkokäsitellään laivausta varten, milloin tavaran laivausvalmiiksi saattaminen jalostuspaikalla ei yrityksen koko ja olosuhteet huomioiden ottaen ole mahdollista.

3 §

Yhtenäisen kuljetusketjun muodostavista rautatie- ja kuorma-autokuljetuksista maksetaan kuljetustukea, milloin kuljetusmaksun perii Valtionrautatiet. Jos tällaisessa kuljetusketjussa tavarankuljetus tapahtuu kontissa tai kuorma-auton vaihtokuormatilassa, kuljetusmaksun perijänä voi kuitenkin olla myös kuorma-autoliikenteen harjoittaja.

Kuljetustukea maksetaan myös sellaisesta rautatie- ja kuorma-autokuljetuksen muodostamasta yhtenäisestä kuljetusketjusta, jossa kummastakin kuljetusosuudesta suoritetaan kuljetusmaksu erikseen kysymyksessä olevan kuljetuksen suorittajalle. Kuorma-autokuljetuksen tulee liittyä rautatiekuljetukseen lähimmällä sellaisella rautatieliikennepaikalla, jossa ovat asianomaiselle lähetykselle sopivat siirtokuormausmahdollisuudet. Edellytyksenä kuljetustuen maksamiselle on, että kuorma-autokuljetus liittyy välittömästi rautatiekuljetukseen ja että kuljetettava lähetyks pysyy samana koko kuljetusmatkan.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun kuljetustuen prosenttimäärä määräytyy tällaisen kuljetusketjun koko kuljetusmatkan pituuden mukaan.

4 §

Muista kuin 3 §:ssä tarkoitetuista kuorma-

Ehdotus

a) Merikarvian kunnassa ja sen pohjoispuolella sijaitsevissa Pohjanlahden satamissa tai laivauspaikoissa

b) Saimaan vesistöalueen satamissa tai laivauspaikoissa.

Jos rautatie- tai kuorma-autokuljetukseen liittyy 1 momentissa tarkoitettuja satamatoimintoja, kuljetustukea voidaan maksaa vähintään 101 kilometrin pituisista rautatie- tai kuorma-autokuljetuksista.

3 §

Kuljetustukea voidaan maksaa rautatie- ja kuorma-autokuljetuksen muodostamasta yhtenäisestä kuljetusketjusta, jossa kummastakin kuljetusosuudesta suoritetaan kuljetusmaksu erikseen kysymyksessä olevan kuljetuksen suorittajalle. Tällaisen kuljetusketjun kuljetustuen prosenttimäärä määräytyy koko kuljetusmatkan pituuden mukaan.

4 §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

autokuljetuksista maksetaan kuljetustukea, jos kysymys on:

1) erikoiskuljetusluvan vaativista kuljetuksista;

2) enintään 8000 kiloa painavien tai tilavuudeltaan enintään 27 kuutiometrin kokoisten lähetysten kuljetuksista;

3) jäljempänä 9 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisten elintarvikkeiden ja nautintoainesten, 5 kohdan mukaisten metalliteollisuustavaroiden, 6 kohdan mukaisten koneiden ja laitteiden tai 8 kohdan mukaisten muiden tavaroiden kuljetuksista;

4) luonteensa puolesta tai muutoin rautatiekuljetukseen soveltumattomista kuljetuksista; tai

5) kuljetuksista, joissa kyseiseen kuljetukseen sopiva rautatiekuljetusyhteys puuttuu joko tavarantoimittajalta tai vastaanottajalta.

5 §

Kuljetustukea ei makseta yrityksen omista kuorma-autokuljetuksista.

5 §

Kuljetustukea ei makseta yrityksen omalla kuljetuskalustolla suoritetuista kuljetuksista.

6 §

Kuljetustukea maksetaan kotimaiselle yhteisölle tai säätiölle taikka Suomessa asuvalle henkilölle, joka tavarantoimittajana on maksanut kuljetusmaksun. Erityisestä syystä kuljetustuki voidaan maksaa myös tavarantoimittajalle, joka on maksanut kuljetusmaksun. Laivakuljetuksista maksetaan kuljetustuki aina lähettäjälle.

6 §

Kuljetustukea voidaan maksaa kotimaiselle yhteisölle tai säätiölle taikka Suomessa asuvalle henkilölle, joka tavarantoimittajana on maksanut kuljetusmaksun. Erityisestä syystä kuljetustuki voidaan maksaa myös tavarantoimittajalle, joka on maksanut kuljetusmaksun. *Satamatoimintojen tuki* maksetaan kuitenkin aina lähettäjälle.

7 §

Kuljetustuki maksetaan siitä kuljetusmaksusta rahdinlisineen ja lisämaksuineen, joka on rahtikirjaan tai muuhun kuljetuskirjaan merkitty. Saadut alennukset ja vähennykset on vähennettävä kuljetusmaksusta ennen kuljetustuen määräämistä. Laivakuljetuksessa tuki maksetaan kuitenkin lähetyksen painon perusteella.

7 §

Kuljetustuki voidaan maksaa siitä kuljetusmaksusta rahdinlisineen ja lisämaksuineen, joka on rahtikirjaan tai muuhun kuljetuskirjaan merkitty. Saadut alennukset ja vähennykset on vähennettävä kuljetusmaksusta ennen kuljetustuen määräämistä. *Satamatoimintojen tuki* maksetaan kuitenkin lähetyksen painon perusteella.

Kuljetustuki maksetaan, jos kuljetusmaksu on ollut vähintään 121 markkaa lähetykseltä ja maksettava kuljetustuki on vähintään 2000 markkaa hakemuskaudessa. Kauppa- ja teollisuusministeriöllä on oikeus korottaa mai-

Kuljetustuki voidaan maksaa jos kuljetusmaksu on ollut vähintään 121 markkaa lähetykseltä ja maksettava kuljetustuki on vähintään 2 000 markkaa hakemuskaudessa. *Asiainomaisella ministeriöllä* on oikeus korottaa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

nittuja määriä valtionrautateiden tavaraliikenteen rahtitason nousua vastaavasti.

mainittuja määriä tavaraliikenteen rahtitason nousua vastaavasti.

8 §

Kuljetustukea maksetaan pienen ja keski-suuren yrityksen kehitysalueella jalostettujen tuotteiden jalostuspaikalta alkavasta kuljetuksesta.

8 §

Kuljetustukea *voidaan maksaa* pienen ja keski-suuren yrityksen *1 §:ssä tarkoitetuilla alueilla* jalostamien tuotteiden jalostuspaikalta alkavasta kuljetuksesta.

9 §

Kuljetustukea maksetaan seuraavien tuotteiden kuljetuksesta:

9 §

Kuljetustukea *voidaan maksaa* seuraavien tuotteiden kuljetuksesta:

2) kivi- ja maalajeista, kivennäisaineista sekä niiden valmisteista:

kvartsihiekkä ja lajiteltu kvartsimurske, lasi- ja valuhiekkä, liuskesirote, talkki, rikki, sementti ja piimaa,

betoniset rakennuselementit,

kiviteokset,

savi- ja grafiittiteokset,

tiilet,

lasi ja lasitavarat,

jäkälä,

turpeesta ja muusta vastaavasta raaka-aineesta valmistetut briketit, pelletit ja näitä korkeamman asteen jalostustuotteet,

masuuni- ja terässulattokuonat granuloina, pelletoituna tai ilmajähdytettynä ja näitä pidemmälle jalostettuna sekä

poltettu kalkki ja mikrokarbonaattijauhe;

2) kivi- ja maalajeista, kivennäisaineista sekä niiden valmisteista:

sementti

betoniset rakennuselementit,

kiviteokset

savi- ja grafiittiteokset,

tiilet,

lasi ja lasitavarat,

jäkälä,

turpeesta ja muusta vastaavasta raaka-aineesta valmistetut briketit, pelletit ja näitä korkeamman asteen jalostustuotteet,

masuuni- ja terässulattokuonat granuloina, pelletoituna tai ilmajähdytettynä ja näitä pidemmälle jalostettuna;

5) metalliteollisuustavaroista

rauta- ja terästeokset ja

muut metalliteokset;

5) metalliteollisuustavaroista

metalliteokset;

Valtioneuvosto voi päättää, että kuljetustukea voidaan tulo- ja menoarvion rajoissa maksaa 1 ja 2 momentissa mainittujen tuotteiden lisäksi myös sellaisista valssaustuotteista kuten rauta- ja teräslevyistä, palkeista, langoista ja muotoraudasta.

Uuden tuotteen viennin käynnistämisvaiheessa voidaan viennin vakiinnuttamiseksi myöntää määräaikaista kuljetustukea siten kuin 13 §:ssä säädetään.

Kuljetustukea ei kuitenkaan makseta aloille, joille myönnetty valtion tuki on EU:ssa erityisten säännösten alaiasta.

Tuki voidaan jättää maksamatta, mikäli tuotteen kuljetusten tukemisella voidaan katsoa olevan merkittävässä määrin kilpailua vääristäviä vaikutuksia.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Kuljetustuen määrä 7 §:ssä tarkoitetusta kuljetusmaksusta on kehitysalueen III tukialueelta alkavista rautatie- ja kuorma-autokuljetuksista:

Kuljetettu matka kilometriä	Tuki-pro-sentti	Tukiprosentti 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin laivakuljetuksiin liittyvissä kuljetuksissa
101—130	—	5
131—160	—	7
161—210	—	8
211—260	—	12
301—330	8	14
331—400	10	14
401—440	12	14
441—500	14	14
501—540	15	15
541—600	17	18
601—700	20	20
701—800	22	22
801—1000	24	24
1001—	27	27

Kehitysalueen I tukialueelta alkavista kuljetuksista maksetaan 1 momentissa tarkoitettu tuki neljällä prosenttiyksiköllä korotettuna ja II tukialueelta alkavista kuljetuksista kahdella prosenttiyksiköllä korotettuna.

Suomen Pohjoiskalotilta alkavien vientikuljetusten kuljetustuen edellyttämää vähimmäismatkaa laskettaessa mukaan luetaan myös muualla kuin Suomen Pohjoiskalotilla tapahtuva kuljetus. Jos kuljetus Suomen alueella on alle 266 kilometriä, tukiprosentti määräytyy 266 kilometrin mukaan.

Pohjoiskalotilla tarkoitetaan tässä laissa niitä läänejä tai vastaavia hallinnollisia alueita Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa, jotka kokonaan tai osaksi sijaitsevat napapiirin pohjoispuolella. Neuvostoliitossa tällaiseksi alueeksi katsotaan Muurmanskin alue.

12 §

Kuljetustuen määrä 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa laivakuljetuksissa on:

10 §

Kuljetustuen määrä 7 §:ssä tarkoitetusta kuljetusmaksusta on 1 §:ssä tarkoitetuilta alueilta alkavista rautatie- ja kuorma-autokuljetuksista:

Kuljetettu matka kilometriä	Tuki-pro-sentti	Tukiprosentti 2 §:ssä tarkoitettuihin satamatoimintoihin liittyvissä kuljetuksissa
101—130		7
131—160		9
161—210		10
211—265		12
266—300	7	14
301—400	11	14
401—500	15	15
501—600	18	18
601—700	22	22
701—800	24	24
801—1000	26	26
1001—	29	29

(2 momentti kumotaan)

Suomen Pohjoiskalotilta alkavien kuljetusten kuljetustuen edellyttämää vähimmäismatkaa laskettaessa mukaan luetaan myös muualla kuin Suomen Pohjoiskalotilla tapahtuva kuljetus. Jos kuljetus Suomen alueella on alle 266 kilometriä, tukiprosentti määräytyy 266 kilometrin mukaan.

Pohjoiskalotilla tarkoitetaan tässä laissa niitä läänejä tai vastaavia hallinnollisia alueita Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa, jotka kokonaan tai osaksi sijaitsevat napapiirin pohjoispuolella. Venäjällä tällaiseksi alueeksi katsotaan Muurmanskin alue.

12 §

Kuljetustuen määrä 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuista satamatoiminnoista on:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

mk/tonni

1) Kalajoen kunnassa ja sen pohjoispuolella sijaitsevilla Pohjanlahden satamista tai laivauspaikoista sekä Saimaan kanavan kautta tapahtuvissa laivakuljetuksissa Joensuun satamasta ja sen pohjoispuolella olevista satamista tai laivauspaikoista 12,20

2) Merikarvian kunnassa sekä sen ja Kalajoen kunnan välillä sijaitsevilla Pohjanlahden satamista tai laivauspaikoista sekä muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista Saimaan vesistöalueen satamista tai laivauspaikoista alkavista kuljetuksista 6,20

3) muualla kehitysalueella olevassa kunnassa sijaitsevasta satamasta tai laivauspaikasta alkavista laivauksista, jotka koskevat kunnassa valmistettuja tuotteita 6,20

Laivakuljetustukea laskettaessa pidetään vähimpänä painona kuutiometriä kohti 300 kiloa, jos lähetyksen paino kuutiometriä kohti on tätä painoa pienempi. Kauppa- ja teollisuusministeriöllä on oikeus korottaa laivakuljetuksista maksettavaa tukea Valtionrautateiden tavaraliikenteen rahtitason keskimääräistä nousua vastaavaksi.

1) Kalajoen kunnassa ja sen pohjoispuolella sijaitsevilla Pohjanlahden satamista tai laivauspaikoissa sekä Joensuun satamassa ja sen pohjoispuolella olevissa Saimaan vesistöalueen satamista tai laivauspaikoissa tapahtuvista satamatoiminnoista . . . . . 12.20 mk/tn

2) Merikarvian kunnassa sekä sen ja Kalajoen kunnan välillä sijaitsevilla Pohjanlahden satamista tai laivauspaikoissa sekä muissa kuin 1 kohdassa tarkoitetuissa Saimaan vesistöalueen satamista tai laivauspaikoissa tapahtuvista satamatoiminnoista . . . . . 6.20 mk/tn

Muutettaessa kuljetustuen laskemista var- ten lähetyksen tilavuus painoksi käytetään kuutiometrin painona 300 kiloa jos lähetyksen paino kuutiometriä kohden on tätä painoa pienempi. Asianomaisella ministeriöllä on oikeus tarkistaa satamatoiminnoista maksettavaa tukea tavaraliikenteen rahtitason keskimääräistä nousua vastaavaksi.

12 a §

Milloin pienen tai keskisuuren yrityksen omistajana on suuri yritys, saa tällaisen yrityksen omistusosuus tai, jos tällaisia yrityksiä on useampia, näiden yritysten omistusosuus yhteensä olla osakeyhtiömuotoisen pienen tai keskisuuren yrityksen osakepääomasta enintään 1/4, jotta viimeksi mainitut yritykset saisivat kuljetustuen alentamattomana.

Milloin pienen tai keskisuuren yrityksen omistajana on suuri yritys, saa tällaisen yrityksen omistusosuus tai, jos tällaisia yrityksiä on useampia, näiden yritysten omistusosuus yhteensä olla osakeyhtiömuotoisen pienen tai keskisuuren yrityksen osakepääomasta enintään 1/4. Tästä voidaan kuitenkin poiketa, jos omistava yritys on pääomasijoitustoimintaa harjoittava yritys tai jos poikkeuksen myöntäminen on muutoin erityisistä syistä perusteltua.

13 §

Kuljetustukea koskevat asiat käsittelee kauppa- ja teollisuusministeriö tai kauppa- ja teollisuusministeriön yrityspalvelun piirimisto siten kuin siitä asetuksella säädetään. Tässä pykälässä tarkoitettua viranomaista kutsutaan jäljempänä myöntäväksi viranomaiseksi.

13 §

Kuljetustukea koskevat asiat käsittelee asianomainen ministeriö siten kuin siitä asetuksella säädetään. Tässä pykälässä tarkoitettua viranomaista kutsutaan jäljempänä myöntäväksi viranomaiseksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

Kirjallinen päätös ennakkotiedosta on valtiota sitova kahden vuoden ajan päätöksen antamisesta lukien edellyttäen, että kuljetustuen maksamisperusteet eivät kyseisenä aikana ole muuttuneet. Päätös on sitova kuitenkin enintään vuoden 1996 loppuun.

Kirjallinen päätös ennakkotiedosta on *kuljetustukeen oikeuttavien tuotemääritelmien* suhteen valtiota sitova kahden vuoden ajan päätöksen antamisesta lukien edellyttäen, että kuljetustuen maksamisperusteet eivät kyseisenä aikana ole muuttuneet. Päätös on sitova kuitenkin enintään vuoden 1999 loppuun.

16 §

Kauppa- ja teollisuusministeriön on määrättävä kuljetustuki joko kokonaan tai osaksi maksettavaksi takaisin, jos tuen saaja on:

- 1) antanut tukea hakiessaan olennaisessa kohdassa väärän tiedon;
- 2) salannut tuen myöntämiseen olennaisesti vaikuttavia seikkoja;
- 3) kieltäytynyt antamasta tuen valvontaa varten tarvittavia tietoja, asiakirjoja tai muuta aineistoa taikka avustamasta tarpeellisessa määrin tarkastuksen suorittamisessa; tai
- 4) käyttänyt tuen muuhun kuin mihin se on myönnetty.

Asianomaisen ministeriön on määrättävä kuljetustuki joko kokonaan tai osaksi maksettavaksi takaisin, jos tuen saaja on:

- 1) antanut tukea hakiessaan olennaisessa kohdassa väärän tiedon;
- 2) salannut tuen myöntämiseen olennaisesti vaikuttavia seikkoja;
- 3) kieltäytynyt antamasta tuen valvontaa varten tarvittavia tietoja, asiakirjoja tai muuta aineistoa taikka avustamasta tarpeellisessa määrin tarkastuksen suorittamisessa; tai
- 4) käyttänyt tuen muuhun kuin mihin se on myönnetty.

19 §

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa kauppa- ja teollisuusministeriö. *Edellä 4 §:ssä tarkoitettujen kuljetusten osalta tarkemmat määräykset antaa kuitenkin valtioneuvosto.*

19 §

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa *asianomainen ministeriö.*

20 §

Tätä lakia sovelletaan kuljetuksiin, jotka tapahtuvat vuosien 1982—1996 aikana.

Tätä lakia sovelletaan kuljetuksiin, jotka tapahtuvat vuosien 1982—1999 aikana.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997. Lakia sovelletaan kuljetuksiin, jotka alkavat lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.